

SAVJETOVANJE — SPAŠAVANJE BRODOVA I SPREČAVANJE ZAGAĐIVANJA JADRANSKOG MORA

DOROTEJA ČORIĆ,
asistent - pripravnik

UDK 347.799.2
Stručni rad

Povećani broj pomorskih nezgoda brodova i pomorskih tehničkih objekata (platformi) neminovna su posljedica tendencije povećanja pomorskog prometa, kako u svijetu tako i kod nas. Sve veći intenzitet prijevoza opasnih tereta, te neprestano povećanje potreba za naftom i plinom, suočava nas s nizom problema, od kojih u posljednje vrijeme ekološka komponenta u nastojanjima svih pomorskih zemalja za očuvanjem mora i obale, poprima sve značajnije razmjere.

Međutim, želje i nastojanja često odudaraju od naših stvarnih mogućnosti i spremnosti, pa je potrebno sagledati trenutno stanje radi pronalaženja primjerenijih rješenja.

Upravo zbog toga u Splitu je od 22. do 24. svibnja 1990., u organizaciji Saveza društva za proučavanje i unapređenje pomorstva Jugoslavije, Znanstvenoga savjeta za pomorstvo JAZU, splitskoga »Brodospasa«, zagrebačkoga »Ina-Naftaplina«, te grupacije morskih luka Jugoslavije, održano Savjetovanje na temu spašavanja brodova radi sprečavanja zagađivanja.

Savjetovanje je okupilo više od 150 sudionika, iz redova svih onih koji su neposredno ili posredno kroz svoju djelatnost vezani za brigu očuvanja Jadranskog mora, kao i niz drugih zainteresiranih.

Dr. Stipe Lakoš, predsjednik Saveza društva za proučavanje i unapređenje pomorstva, otvorio je Savjetovanje. Pozdravnim govorima prisutnima su se obratili i vice-admiral Vanja Veselinović u ime Saveznog sekretarijata za narodnu obranu, dr. I. Tomić u ime Republičkog komiteta za pomorstvo, saobraćaj i veze Hrvatske, dr. N. Visković u ime »zelenih«, te kap. b. b. um. A. Kalpić u ime Savezne konferencije SSRNJ. Nakon navedenih pozdravnih govora, prof. dr. V. Ibler ukratko je osvježio sjećanja na život i djelo akademika Vladimira Brajkovića, kome je ovo Savjetovanje bilo posvećeno.

Tijekom trodnevnog rada Savjetovanja izloženo je oko 40 referata (referati su tiskani u posebnoj publikaciji i podijeljeni sudionicima), tematski različito podijeljenih, ali radi ukazivanja na konkretne probleme u području spašavanja brodova i sprečavanja zagađivanja. Većina referata ukazala je na financijske i organizacijske probleme, nedostatak stručnih kadrova i tehničke opreme, nedovoljno korištenje vlastitih i tuđih iskustava, te zaostajanje za suvremenim trendovima u svijetu. Pravna problematika obuhvaćena je u referatima prof. dr. P. Stankovića. On je iznio novosti koje je donijela Nova konvencija o spašavanju, 1989.; prof. dr. I. Grabovac je upozorio na odredbe iz suvremenih pravnih regulativa koje idu neposredno »in favorem« spasiocu u pogledu njegove odgovornosti za spašavanje; prof. dr. B. Lukšić je prikazao pravnu problematiku izvanugovornog i ugovornoga vađenja potonulih brodova i podrtina; prof. dr. D. Pavić je analizirao odnos osiguranja i pomorskopravnog instituta spašavanja, te mr. A. Luttenberger je s gledišta osiguranja analizirao odgovornost za štete od zagađivanja uljem iz brodova.

Za sudionike je bila otvorena izložba najsuvremenijih meteoroloških instrumenata i oprema za spašavanje brodova i sprečavanje zagađivanja. Izvršena je i demonstracija načina na koji se u praksi uklanjaju naftne mrlje s morske površine, koju je izveo »Beli Kamik«, tegljač iz Rijeke. Prvi dan Savjetovanja poslijepodnevni rad održan je u gradskoj luci, gdje je upriličena demonstracija »Ekodiska«, uređaja za skupljanje i čišćenje nafte i ulja, kao i prezentacija protupožarne opreme ugrađene na novom tegljaču Brodospasa »Jaki«. Prikazani su i vrlo zanimljivi filmovi »No cure no pay« Međunarodne unije spasavalaca i film o potonuću Titanica.

Završni dan Savjetovanja organiziran je Okrugli stol radi donošenja konkretnog prijedloga iz navedenih izlaganja i mišljenja svih drugih prisutnih sudionika, za osnivanje službe traganja, spašavanja i zaštite mora na Jadranu, kao osnove svake brige o našem moru. Nakon niza primjedbi, sugestija i prijedloga, zaključeno je da se moraju razmotriti sva gledišta i obaviti pripreme za utemeljenje organizirane službe traganja, spasavanja i zaštite Jadrana. U skladu s tim prijedlozi su:

1. da Jugoslavija treba prihvatiti način organiziranja službe traganja, spašavanja i zaštite mora kakav je predviđen Međunarodnom konvencijom o traganju i spašavanju, Hamburg, 1978.;

2. da Jugoslavija treba ratificirati Međunarodnu konvenciju o građanskoj odgovornosti za zagađivanje mora iz 1984., i Međunarodnu konvenciju o odgovornosti za pomorske nezgode iz 1976. god.;

3. da treba osigurati sredstva iz budžeta Republike za intervenciju u svakoj prilici kad je Jadran u opasnosti;

4. moraju se razmotriti sva gledišta i obaviti pripreme za utemeljenje službe traganja i spašavanja i zaštite mora na Jadranu, kao osnova svake brige o našem moru.

Savjetovanje je završeno sa željom svih nazočnih, da će doneseni zaključci ipak jednim dijelom utjecati na nužne promjene u našem zakonodavstvu i praksi.

Summary

CONFERENCE SALVAGE OF SHIPS AND PREVENTION OF POLLUTION IN THE ADRIATIC SEA

The Yugoslav Association for research and promotion of maritime affairs, »Brodospas« — Split, »Ina-Naftaplin« — Zagreb and the Yugoslav marine ports, organized in Split, from 22.—24. May 1990 a Conference on salvage of ships and pollution prevention in the Adriatic Sea.

The Conference was attended by about 150 participants. In the three working days were presented 40 papers, all later issued in a special publication.

The intention of the organizers was to reach certain conclusions which might help in the creation of an anti-pollution programme. The main conclusions reached on the last day when a round table was organized, were:

- 1. It is necessary to inaugurate legal procedure to ratify some very important international conventions relating to the above mentioned problems,*
- 2. in connection with the ratification of the conventions, internal law will require modification,*
- 3. it is necessary to introduce a special fund and organize special services for salvage operations and pollution control, with appropriate equipment and highly skilled crews.*